

**ECOLOGISCH ONDERZOEK
VLEERMUIZEN HOOFDWEG
490 TE ROTTERDAM**

ECOLOGISCH ONDERZOEK VLEER- MUIZEN HOOFDWEG 490 TE ROT- TERDAM

Kenmerk: 20200320/rap01
Versie: 2
Datum: 30 november 2020

Auteur:
Projectleider:
Veldwerk:

Kwaliteitscontrole:
Opdrachtgever:

Triple Living BV
Piekstraat 27
3071 EL Rotterdam

Contactpersoon:

dhr. [REDACTED]

Dit rapport is digitaal gegenereerd en derhalve niet voorzien van een handtekening. De inhoud van de rapportage is aantoonbaar gecontroleerd en vrijgegeven.

ATKB ASSEN
STATIONSSTRAAT 29C
9401 KW ASSEN

ATKB MIDDELHARNIS
PRINS BERNHARDLAAN 147
3241 TA MIDDELHARNIS

ATKB WAARDENBURG
KOEWEISTRAAT 7
4181 CD WAARDENBURG

ATKB ZOETERMEER
BARON DE COUBERTINLAAN 3
2719 EN ZOETERMEER

KVK 27177140
BTW NL 8076 36 757B01
IBAN NL53 RABO 0160177529

INHOUD

1.	Inleiding		1
1.1	Aanleiding	1	
1.2	Doel	1	
1.3	Leeswijzer	1	
2.	huidige en toekomstige situatie		2
2.1	Beschrijving huidige situatie	2	
2.2	Werkzaamheden en toekomstige situatie	3	
3.	Methode		4
3.1	Leefwijze vleermuizen	4	
3.2	Verwachte soorten en functies	4	
4.	Resultaten veldonderzoek		6
4.1	Inleiding	6	
4.2	Waarnemingen	6	
4.3	Conclusie	7	
5.	Effectenanalyse aanwezige soorten		8
5.1	Inleiding	8	
5.2	Tijdelijke effecten	8	
5.3	Permanente effecten	8	
5.4	Ontheffing Wet natuurbescherming	8	
6.	Literatuur		10

I. INLEIDING

I.1 AANLEIDING

Triple Living heeft het voornemen om de bebouwing aan Hoofdweg 480-490 te Rotterdam te slopen en de locatie te herontwikkelen tot een perceel met woningbouw en maatschappelijke- en commerciële functies. Zij zijn eigenaar van het perceel. Uit de door ATKB uitgevoerde quickscan blijkt dat de werkzaamheden mogelijk effecten op functies van vleermuizen hebben en een nader vleermuisonderzoek nodig is (zie ATKB rapport kenmerk 20191000/rap01, dd. 6 december 2019).

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Europese Habitatrichtlijn en zijn opgenomen in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Als gevolg van de werkzaamheden kunnen verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming overtreden worden.

Tijdens het vleermuisonderzoek is onderzocht welke soorten en aantallen vleermuizen in het gebied voorkomen, en welke functie(s) het plangebied heeft voor vleermuizen (verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes). Dit is essentieel om uitspraken te doen over de effecten op populaties van de beschermde soorten en de eventueel te nemen maatregelen. Ook geeft het duidelijkheid op de vraag of het indienen van een ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming bij de provincie noodzakelijk is.

I.2 DOEL

De doelstelling voor het vleermuisonderzoek is geformuleerd in onderstaande onderzoeksvragen:

- Welke soorten vleermuizen maken gebruik van het plangebied?
- Welke functie heeft het plangebied voor deze soorten (foerageergebied, zomer, winter of paarverblijf of vliegroute)?
- Wat is de omvang en duurzame staat van instandhouding van de populatie die bij de ingreep betrokken is.
- Wat zijn de effecten van de voorgenomen werkzaamheden op beschermde soorten, die (mogelijk) gebruik maken van het plangebied?
- Welke maatregelen dienen te worden uitgevoerd om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen of te beperken?
- Welke maatregelen moeten worden uitgevoerd om aan de zorgplicht te voldoen?
- Welke maatregelen worden er getroffen om zorgvuldig handelen ten aanzien van de vleermuizen te garanderen?
- Is het noodzakelijk om voor de voorgenomen werkzaamheden een ontheffing Wet natuurbescherming aan te vragen?

I.3 LEESWIJZER

In hoofdstuk twee is een beschrijving van het plangebied weergegeven en de uit te voeren werkzaamheden zijn hier benoemd. Hoofdstuk 3 gaat in op de methode van het vleermuisonderzoek en in hoofdstuk 4 worden de resultaten besproken. In hoofdstuk 5 worden de effecten bepaald van het plan op de vleermuissoorten die gebruik maken van het plangebied. Hier worden ook maatregelen voorgesteld om zorgvuldig te handelen ten aanzien van beschermde soorten. Ook wordt beargumenteerd of een ontheffing

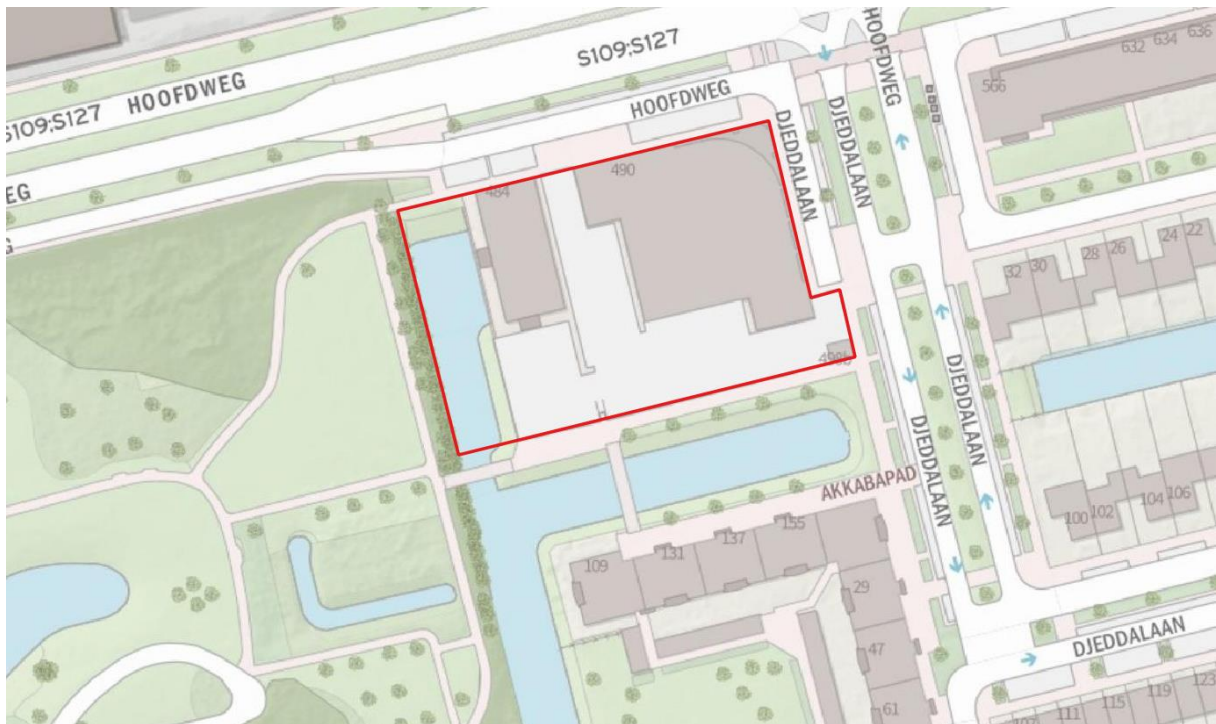
noodzakelijk is voor het uitvoeren van de werkzaamheden. Het laatste hoofdstuk geeft een samenvattende conclusie van de bevindingen uit deze rapportage.

2. HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE SITUATIE

2.1 BESCHRIJVING HUIDIGE SITUATIE

Het huidige plangebied bestaat uit een tweetal gebouwen, een achterliggend volledig verhard parkeerterrein en een verharde weg tussen beide gebouwen door naar het parkeerterrein. In de zuidoosthoek van het plangebied bevindt zich een klein bijgebouw. De gebouwen zijn voorzien van platte daken. Rondom de gebouwen zijn op verschillende plaatsen smalle stroken met sierbeplanting, deels verwilderd. De gebouwen hebben open stootvoegen en ook de daklijsten bevatten smalle openingen.

Ten zuiden van het parkeerterrein bevindt zich een trottoir, daarna een smalle strook met gazon waarop een aantal eiken (cultivar) staan, en daarnaast een watergang. Deze eiken bevatten geen holten of spleten. Aan de westzijde bevindt zich een watergang met daarachter een park. De overige zijden grenzen aan trottoir en openbare wegen.

Figuur 1. Globale ligging plangebied (rood omlijnd). Bron: Google Maps.

Figuur 2. Huidige situatie plangebied. Linksboven zicht op de watergang, de bomen, het trottoir vanaf de zuidzijde van het plangebied. Rechtsboven de westzijde van het plangebied. Linksonder het bijgebouw in de zuidoosthoek van het plangebied en rechtsonder de noordzijde van het plangebied inclusief openbare weg.

2.2 WERKZAAMHEDEN EN TOEKOMSTIGE SITUATIE

Bij de ontwikkeling van het plangebied is voorzien in sloop van de bestaande bebouwing (beide gebouwen en het bijgebouw aan de zuidzijde) en mogelijk ook kap van de bomen aan de zuidzijde van het plangebied. Ook het parkeerterrein en de wegen rondom de bebouwing worden mogelijk verwijderd. De watergang langs het plangebied wordt (deels) gedempt.

Het is vervolgens de bedoeling op het plangebied een nieuw woongebouw te realiseren met commerciële functies, een parkeergarage en 346 woningen.

3. METHODE

3.1 LEEFWIJZE VLEERMUIZEN

Vleermuizen maken in de loop van de seizoenen gebruik van een netwerk van verschillende verblijfplaatsen. Vanuit hun verblijfplaats vliegen vleermuizen naar hun foerageergebied via vliegroutes waarbij ze gebruik maken van lijnvormige elementen, zoals aaneengesloten bomenrijen en watergangen. Vleermuizen maken gebruik van gebouwen als verblijfplaats en er zijn ook boombewonende vleermuizen. Elke vleermuissoort heeft zijn specifieke eisen (zie voor meer informatie over vleermuizen www.vleermuis.net en de kennisdocumenten).

Vleermuizen zijn insectenetende zoogdieren en vinden hun voedsel op diverse locaties, zoals sloten, kanalen, plassen, bossen, bosranden, parken, bomenrijen, stadstuinen, weilanden en akkers. Iedere vleermuissoort heeft zijn eigen jachttechniek om insecten te vangen. Watervleermuizen foerageren bijvoorbeeld voornamelijk vlak boven het wateroppervlak, maar worden ook wel foeragerend langs bomen waargenomen. Dwergvleermuizen, rosse vleermuizen en laatvliegers vangen vooral prooien in de lucht.

Vliegroutes zijn routes tussen een verblijfplaats en een voedselgebied. Als een vliegroute onderbroken wordt door lichtvervuiling of andere barrières, is een verblijfplaats vaak moeilijker of niet meer bereikbaar omdat de vleermuizen zich niet meer kunnen oriënteren.

Vleermuizen hebben een sterke binding met de verblijfplaatsen omdat ze meestal ieder jaar opnieuw gebruikt worden. Tijdens de kraamtijd verzamelen de vrouwtjes zich in kraamkolonies. Tijdens de paarperiode in aug/sep proberen de mannetjes de vrouwtjes naar hun paarverblijf te lokken met zogenaamde paarroepjes. Tijdens de overwintering gaan de vleermuizen in winterslaap en pas in het voorjaar begint de kraamtijd waarna de jongen in de periode mei/juni geboren worden.

3.2 VERWACHTE SOORTEN EN FUNCTIES

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd aan de hand van het landelijk vastgestelde protocol voor vleermuisonderzoek (versie maart 2017). Dit is een door de Zoogdiervereniging, het bevoegd gezag en het Netwerk Groene Bureaus (NGB) goedgekeurde methodiek. ATKB is als lid aangesloten bij het NGB. Het vleermuisprotocol geeft aan dat meerdere onderzoeksronden nodig zijn om de verschillende functies van het gebied voor vleermuizen in kaart te brengen. De bezoekeronden moeten worden uitgevoerd in de vleermuisactieve periode tussen april en oktober.

Met behulp van een batdetector van het type Pettersson D240x of gelijkwaardig en zichtwaarnemingen kunnen verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen worden vastgesteld. Een batdetector zet de voor mensen onhoorbare geluiden van vleermuizen om in hoorbare geluiden. Aan de hand van frequentie en ritme van de geluiden is het mogelijk om de vleermuissoorten te onderscheiden. Deze onderzoeken vinden plaats in de avondperiode.

Gekoppeld aan de batdetector zijn met behulp van een opnameapparaat (Edirol R-09HR) opnames gemaakt van in het veld moeilijk te determineren soorten. Vleermuisgeluiden van de groep Myotis zijn meestal lastiger in het veld te herkennen. Deze geluiden zijn achteraf op kantoor met behulp van het programma Batsound geanalyseerd.

Voor het project zijn 7 onderzoeksronden uitgevoerd in de periode mei t/m november. In tabel 1 zijn de onderzoeksronden weergegeven. Met het oog op de grootte van het plangebied en de veiligheid zijn de avondenrondes in het voorjaar door drie personen uitgevoerd. De overige rondes zijn door twee personen uitgevoerd.

Tabel 1 Algemene gegevens van de uitgevoerde onderzoeksronden

Datum	Tijd Van-tot	Temp. (° C)	Wind (Bft)	Weer en bewolking	Onderzoek gericht op	Aantal personen
20-05-2020	21:30 – 23:30	15	1 O	Droog	Kraamverblijven, zomerverblijven, vliegroutes, foera-geergebied	3
06-06-2020	03:30 – 05:30	9	3 ZW	Droog en deels bewolkt	Kraamverblijven, zomerverblijven, vliegroutes, foera-geergebied	2
02-07-2020	22:00 – 00:00	13	2 W	Droog en deels bewolkt	Kraamverblijven, zomerverblijven, vliegroutes, foera-geergebied	3
20-08-2020	23:00 – 01:00	24	3 ZZO	Droog en bewolkt	Paarverblijven, vliegroutes, foera-geergebied	2
08-09-2020	22:00 – 00:00	18	3 ZZW	Droog en bewolkt	Paarverblijven, vliegroutes, foera-geergebied	2
20-10-2020	19:10 – 21:15	13	3 Z	Droog en deels bewolkt	Paarverblijven tweekleurige vleur-muis	2
12-11-2020	20:30 – 22:30	7	3 ZZW	Bewolkt	Paarverblijven tweekleurige vleur-muis	2

4. RESULTATEN VELDONDERZOEK

4.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het uitgevoerde vleermuisonderzoek besproken waarbij wordt ingegaan op de functies van het gebied voor vleermuizen.

4.2 WAARNEMINGEN

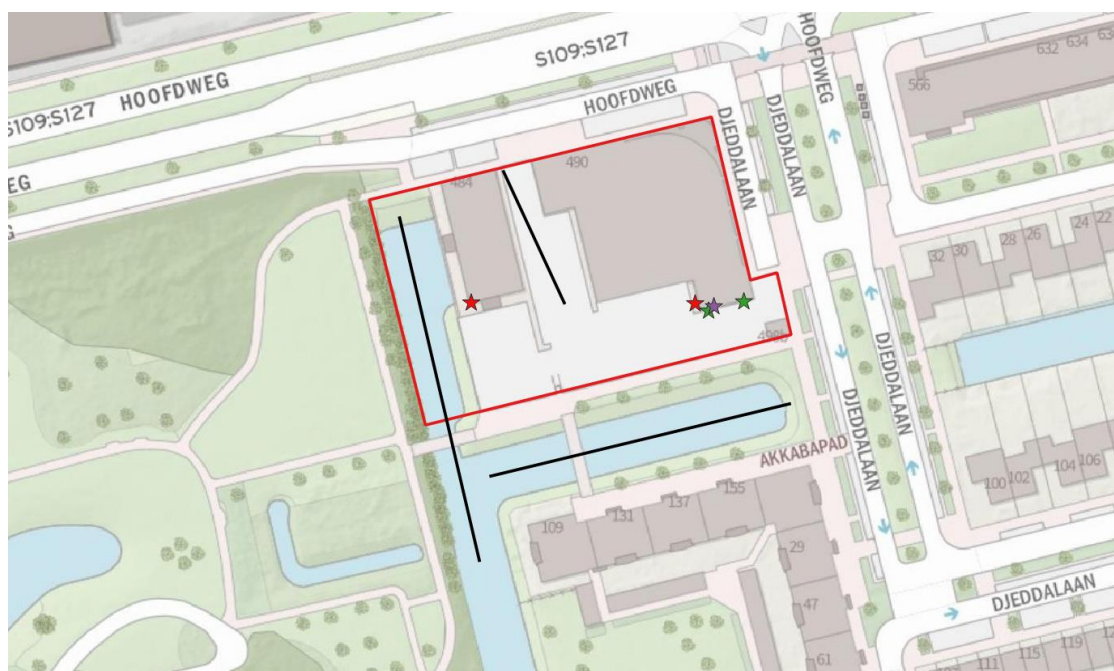
De waarnemingen zijn weergegeven op kaart, zie hiervoor figuur 3.

De locatie van de lijnen op de kaart geven niet de exacte locatie van de vleermuizen aan, maar ruwweg de route die de vleermuis vloog. De sterren geven aangetroffen verblijfplaatsen weer. Er zijn tijdens het onderzoek waarnemingen gedaan van de gewone en ruige dwergvleermuis en de laatvlieger.

De gewone dwergvleermuizen zijn tijdens de zomer- en najaarsrondes respectievelijk foeragerend en balt-send waargenomen rond de gebouwen. Ook zijn

De laatvlieger is roepend op de gevel van het gebouw (ter hoogte van de aangetroffen paarverblijfplaatsen) waargenomen tijdens de ronde op 8 september. De stootvoegen in het gebouw zelf zijn te smal voor laatvlieger, verblijfplaatsen zijn daardoor uitgesloten. Mogelijk gebruikte de vleermuis het pand als korte rustplaats.

Tijdens de onderzoeken naar tweekleurige vleermuis in oktober en november zijn alleen buiten het plangebied foeragerende gewone dwergvleermuizen aangetroffen.

Figuur 3. Waarnemingen in het plangebied (rood omlijnd). De zwarte lijnen geven vliegende, roepende vleermuizen weer, de rode sterren aangetroffen zomerverblijfplaatsen, de groene paarverblijfplaatsen. De paarse ster geeft de waargenomen laatvlieger weer. ⊥

Verblijfplaatsen

De gebouwen zijn geschikt om te fungeren als verblijfplaats voor vleermuizen. De bebouwing bevat een spouwmuur die voor vleermuizen toegankelijk is via open stootvoegen.

In het plangebied zijn verblijfplaatsen aangetroffen van gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Het betreft twee zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en twee paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis.

Ook mag worden aangenomen dat er minimaal één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aanwezig is, omdat er een baltsende gewone dwergvleermuis tussen de gebouwen is waargenomen.

Vliegroutes

De bomen en watergangen langs het plangebied zijn geschikt om als vliegroute te dienen voor vleermuizen. De watergangen en bomen langs het plangebied bieden beschutting en oriëntatiepunten aan de vleermuizen. Een aantal gewone dwergvleermuizen en laatvliegers maken hier gebruik van. De watergangen en bomen worden niet aangetast bij de werkzaamheden.

Foerageergebied

Het plangebied is ongeschikt als foerageergebied, omdat er geen groen aanwezig is binnen het plangebied.

4.3 CONCLUSIE

Het plangebied bevat twee zomerverblijven en één paarverblijf voor de gewone dwergvleermuis en twee paarverblijven voor de ruige dwergvleermuis.

5. EFFECTENANALYSE AANWEZIGE SOORTEN

5.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk wordt een effecteninschatting gedaan van het plan op de aanwezige vleermuizen in het plangebied. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen tijdelijke en permanente effecten, op zowel de verblijfplaatsen als de naastgelegen vliegroute.

5.2 TIJDELIJKE EFFECTEN

Tijdelijke effecten als gevolg van de sloop van het pand en nieuwbouw zijn het aantasten van de zomer- en paarverblijven (artikel 3.5, lid 4), het verstoren van individuen (zowel in de verblijfplaatsen als vliegend rond het gebouw, artikel 3.5, lid 2) door verlichting en het doden van individuen (artikel 3.5, lid 1).

5.3 PERMANENTE EFFECTEN

Permanente effecten als gevolg van de sloop zijn het verdwijnen van de zomer- en paarverblijven (artikel 3.5, lid 4) en het verstoren van individuen rond het nieuwe pand door verlichting (artikel 3.5, lid 2).

5.4 ONTHEFFING WET NATUURBESCHERMING

Het is niet te voorkomen dat verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming worden overtreden bij de sloop van het pand.

Bij de sloop van de bebouwing met de verblijfplaatsen wordt verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (artikel 3.5 lid 1, 2 en 4 vaste rust- en verblijfplaatsen en de functionele ruimte er omheen) overtreden. Het volgende beoordelingskader is van toepassing.

Beoordelingskader:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de vaste voortplantingsplaats en de rust- en/of verblijfplaats aangetast door de voorgenomen activiteiten?
- is er een wettelijk belang (artikel 3.8 lid 5)? Bescherming van flora en fauna; Volksgezondheid of openbare veiligheid; Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten
- is er een andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging) voor de volgende zaken mogelijk? Zoals de locatie, de inrichting op de locatie, de wijze van uitvoering van de werkzaamheden;
- komt de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie niet in gevaar?

Hoe kan een overtreding worden voorkomen?

Als de werkzaamheden niet kunnen voldoen aan het hierboven vermelde beoordelingskader is een ontheffing niet mogelijk. Een overtreding van verbodsbepalingen kan worden voorkomen door behoud van alle essentiële onderdelen van het leefgebied van de vleermuizen. Dit kan door het treffen van (preventieve) maatregelen. Essentieel is dat de maatregelen eerst moeten functioneren, of met “een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid” zal functioneren voordat het oorspronkelijke onderdeel van het leefgebied wordt aangetast. Verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen kan zoveel mogelijk worden voorkomen door te werken in de minst kwetsbare periode.

De ecologische functionaliteit van de soort mag op geen enkel moment, ook niet tijdelijk, in het geding komen. Bij tijdelijke verstoring (dus ook het “laten verhuizen” van vleermuizen naar de alternatieve verblijfplaats) is een ontheffingsaanvraag nodig.

Daarom is een ontheffing op de Wet natuurbescherming nodig. De ontheffingsaanvraag moet worden ingediend bij de DCMR. De doorlooptijd van een ontheffingsprocedure Wet natuurbescherming bedraagt circa 4 maanden, maar dit kan soms langer duren.

6. LITERATUUR

Quickscan Wet natuurbescherming, ATKB rapportage 20191000/rap01, versie 1, dd. 6 december 2019

Vleermuisprotocol 2017. Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, Vleermuisprotocol 2017, maart 2017 (zie hiervoor de websites: www.gegevensautoriteitnatuur.nl en www.netwerkgroenebureaus.nl).

